

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Kur un kā>Kuras valsts tiesības jāņem vērā?

Kuras valsts tiesības jāņem vērā?

Spānija

1 Tiesību avoti

1.1 Valsts tiesību normas

Lielākā daļa kolīziju tiesību normu ir iekļautas Civilkodeksa sākuma sadaļā (9.-12. pants). Daži īpaši likumi satur piemērojamās tiesību normas, piemēram, Likums par starptautisko adopciju.

1.2 Daudzpusējās starptautiskās konvencijas

Attiecībā uz piemērojamajiem tiesību aktiem Spānijā šobrīd spēkā ir šādas ES regulas:

- Regula (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām;
- Regula (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I);
- Regula (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām ("Roma II");
- Regula (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai;
- Regula (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamajiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi.

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1191 (2016. gada 6. jūlijs) par iedzīvotāju brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot dažu publisko dokumentu uzrādīšanas prasības Eiropas Savienībā, un grozījumiem Regulā (ES) Nr. 1024/2012; to piemēro no 2019. gada 16. februāra.

Spānija ir arī līgumslēdzēja valsts vairākām konvencijām par tiesību normu kolīzijām. Galvenās daudzpusējās konvencijas šajā sakarā ir šādas:

- Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami personas uzvārdu un vārdu piešķiršanas gadījumos, Minhene, 1980. gada 5. septembris;
- 1996. gada 19. oktobra Hāgas konvencija par jurisdikciju, piemērojamajiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem
- Protokols, kas nosaka uzturlīdzekļu lietās piemērojamo likumu, Hāga, 2007. gada 23. novembris.
- 1961. gada 5. oktobra Hāgas konvencija par tādu tiesību normu kolīzijām, kuras attiecas uz testamentāro darījumu formu;
- 1971. gada 4. maija Hāgas konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami ceļu satiksmes negadījumiem;
- 1973. gada 2. oktobra Hāgas konvencija par likumu, kas piemērojams par produkta drošumatbildību.

1.3 Svarīgākās divpusējās konvencijas

Attiecībā uz piemērojamajiem tiesību aktiem šobrīd ir spēkā Konvencija starp Spānijas Karalisti un Urugvajas Austrumu Republiku par tiesību kolīziju normām jautājumos, kas skar bērnu uzturlīdzekļu un tiesu nolēmumu un izlīgumu atzīšanu un izpildi saistībā ar bērnu uzturēšanu, Montevideo, 1987. gada 4. novembris.

2 Kolīziju normu piemērošana

2.1 Vai tiesnesim ir pienākums pēc savas iniciatīvas piemērot kolīziju normas?

Civilkodeksa 12. panta 6. punktā noteikts, ka "tiesas un iestādes *ex officio* piemēro kolīziju tiesību normas Spānijas tiesību aktos".

2.2 Atgriezeniskā norāde

Saskaņā ar Civilkodeksa 12. panta 2. punktu, ja Spānijas tiesību aktos ir atsauce uz ārvalstu tiesību aktiem, to uzskata par materiālām tiesībām neatkarīgi no tā, vai pēdējos savukārt ir iekļautas kolīziju normas ar atgriezenisko norādi uz citiem ārvalstu (bet ne Spānijas) tiesību aktiem. Tas nozīmē, ka tiek atzīta tikai pirmās pakāpes atgriezeniskā norāde.

Otrās pakāpes atgriezeniskā norāde nav pieļaujama, izņemot gadījumus ar vekseljiem, čekiem un parādzīmēm attiecībā uz spēju uzņemties šādas saistības. Gadījumos, kad ir piemērojama ES Regula vai starptautiskā konvencija, tiek piemēroti šo instrumentu īpaši noteikumi attiecībā uz atgriezenisko saiti.

2.3 Piesaistes kritērija izmaiņas

Spānijas tiesību aktos nav vispārēju noteikumu attiecībā uz apstākļu maiņu, ko kolīziju normās izmanto par piesaistes kritērijiem. Civilkodeksa 9. panta 1. punktā saistībā ar pilngadību ir noteikts, ka piesaistes faktora izmaiņas neietekmē jau sasniegto pilngadību. Saskaņā ar izmantoto kritēriju ir jāapsver tiesību akti, kas bija piemērojami brīdī, kad radusies tiesiskā situācija, pat ja piesaistes faktors vēlāk mainās.

Gadījumos, kad ir piemērojama ES Regula vai starptautiskā konvencija, tiek piemēroti šo instrumentu īpaši noteikumi attiecībā uz piesaistes faktoru.

2.4 Izņēmumi kolīziju normu piemērošanā

Civilkodeksa 12. panta 3. punktā noteikts, ka ārvalstu tiesību normas netiek piemērotas, ja tās ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai. Tādējādi ārvalstu tiesību normu piemērošana ir izslēgta, ja tas varētu novest pie Spānijas tiesību normu pamatprincipu pārkāpšanas. Konstitucionāli atzītie principi tiek uzskatīti par būtiskiem.

2.5 Ārvalstu tiesību pārbaude

Pusēm ir jāpierāda ārvalstu tiesību normu saturs un spēkā esamība, un tiesa to var pārbaudīt, izmantojot līdzekļus, kurus tā attiecīgajā lietā uzskata par nepieciešamiem. Šī ir jaukta sistēma, kurā tiek apvienots procesuālo rakstu iesniegšanas princips un pārbaude, kas tiek veikta tikai pēc puses pieteikuma, pastāvot tiesas sadarbības iespējai pārbaudes veikšanā. Izņēmuma gadījumos, kad nav iespējams pierādīt ārvalstu tiesību normu saturu, tiks piemēroti Spānijas tiesību akti.

3 Kolīziju normas

3.1 Līgumsaistības un tiesību akti

Jautājumu par līgumiskajām saistībām piemērojamo tiesību normu noteikšanu vispārīgi reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (Roma I Regula). Gadījumi, kuros Roma I Regula nav piemērojama, tiek risināti atbilstīgi Civilkodeksa 10. panta 5. punkta normām, kas balstītas uz izvēles brīvības principu ar nosacījumu, ka piemērojamo tiesību aktu izvēle ir skaidri izteikta un šiem tiesību aktiem ir kāda saistība ar attiecīgo jautājumu. Pretējā gadījumā tiek piemēroti tās valsts tiesību akti, kuras valstspiederīgie ir abas puses; ja tādas nav, viņu pastāvīgās uzturēšanās vietas valsts, un kā pēdējā instance – tās valsts tiesību akti, kurā līgums ticis noslēgts.

3.2 Ārpuslīgumiskās saistības

Šo jautājumu reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regula (EK) 864/2007 (Roma II). Jautājumos, kas saistīti ar satiksmes negadījumiem un ražotāja atbildību, tiek attiecīgi piemērotas Hāgas 1971. un 1973. gada konvenciju konflikta tiesību normas.

Jautājumiem, kurus iepriekš minētās normas neaptver, tiek piemērots Civilkodeksa 10. panta 9. punkts, saskaņā ar kuru uz ārpuslīgumisko saistību lietām attiecināmas tās vietas tiesību normas, kurās norisināties notikums, kas šīs saistības izraisījis. Neatļautu pārstāvniecību bez pilnvarojuma reglamentē tās vietas tiesību akti, kur aģents veic pamatdarbību, un netaisnu iedzīvošanos reglamentē tiesību akti, saskaņā ar ko notika īpašuma nodošana pusei, kura iedzīvojās.

3.3 Personas statuss, tā aspekti saistībā ar civilstāvokli (vārds, dzīvesvieta, rīcībspēja)

Civilkodeksa 9. pantā noteikts, ka šādos jautājumos piemērojamos tiesību aktus nosaka fizisko personu valstspiederība. Pastāv tiesību normas attiecībā uz dubultpilsonību un nenoteiktu valstspiederību. Dubultpilsonības gadījumi tiek izšķirti atkarībā no tā, vai šo dubultpilsonību paredz vai neparedz Spānijas tiesību akti. Nolīgumi par dubultpilsonību pastāv ar šādām valstīm – Čīle, Peru, Paragvaja, Nikaragva, Gvatemala, Bolīvija, Ekvadora, Kostarika, Honduras, Dominikānas Republika, Argentīna un Kolumbija. Šajos gadījumos tiek piemēroti starptautisko nolīgumu nosacījumi; ja tādu nav, priekšroka tiek dota tās valsts pilsonībai, kurā bijusi pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta; ja tādas nav – pēdējai iegūtai valstspiederībai. Ja attiecīgā dubultpilsonība nav paredzēta Spānijas tiesību aktos un viena no pilsonībām ir Spānijas, pēdējai dodama priekšroka, lai arī gadījumos, kad abas pilsonības ir ES valstu, piemērojams diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma princips. Personām ar nenoteiktu valstspiederību kā *lex personalis* tiek piemērotas pastāvīgās uzturēšanas valsts tiesības. Bezvalstnieku gadījumā tiek piemērots 1954. gada 28. septembra Ņujorkas Konvencijas 12. pants, saskaņā ar kuru piemērojami tiesību akti ir bezvalstnieka domicila valsts likumi; ja tādas nav, viņa uzturēšanās valsts likumi.

Fizisku personu vārdiem tiek piemērota 1980. gada Minhenes vienošanās. Fizisku personu vārdus un uzvārdus reglamentē tās valsts likumi, kuras valstspiederīgais ir attiecīgā persona.

3.4 Tiesisko attiecību noteikšana starp vecākiem un bērniem, ieskaitot adopciju

Civilkodeksa 9. pantā 4. punktā noteikts, ka bioloģisko vecāku-bērnu attiecībās piemērojami tās valsts likumi, kas ir bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts attiecību nodibināšanas brīdī. Ja nav bērna pastāvīgās dzīvesvietas vai arī attiecīgie tiesību akti nepieļauj vecāku-bērnu attiecību nodibināšanu, piemērojami bērna tā brīža pilsonības valsts likumi. Ja šie tiesību akti nepieļauj vecāku-bērnu tiesību nodibināšanu vai arī bērnam nav pilsonības, tiks piemērotas Spānijas materiālo tiesību normas.

Adopcijas jautājumu reglamentē īpašs tiesību akts, Likums Nr. 54/2007 par starptautisko adopciju. Šī likuma 18. pants paredz, ka kompetentās Spānijas iestādes veiktu adopcijas apstiprināšanu reglamentē Spānijas materiālo tiesību normas tajos gadījumos, kad adoptējamā pastāvīgā dzīvesvieta adopcijas laikā ir Spānijā vai arī adoptējamais tiks vests uz Spāniju uz pastāvīgu dzīvi.

Vecāku-bērnu attiecību, bioloģisko vai adopcijas rezultātā, saturam un vecāku atbildības īstenošanai piemērojami tiesību akti tiks noteikti saskaņā ar 1996. gada 19. oktobra Hāgas Konvenciju. Konvencijas 17. pantā noteikts, ka vecāku atbildību reglamentē bērna pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti.

3.5 Laulība, pāru kopdzīve bez laulības, partnerattiecības, laulības šķiršana, laulāto atšķiršana, uzturēšanas saistības

Laulības slēgšana un no tā izrietošās sekas ir reglamentētas. Attiecībā uz laulības noslēgšanu Civilkodeksā noteikts, ka Spānijā un ārpus tās robežām tiesības slēgt laulību ir: 1) tiesnesim, mēram vai kodeksā norādītam ierēdnim; 2) likumīgi paredzētajā reliģiskajā ceremonijā. Tāpat šeit ir noteikts, ka Spānijas valstspiederīgie var laulāties ārpus Spānijas saskaņā ar tās valsts likumiem, kurā laulība tiek slēgta. Ja abas puses ir ārvalstnieki, viņi var slēgt laulību Spānijā, ievērojot tās pašas tiesību normas, kas piemērojamas Spānijas valstspiederīgajiem, vai jebkuras puses *lex personalis* normas. Tiesības stāties laulībā un piekrišanu reglamentē katra laulātā valsts tiesību akti (Civilkodeksa 9. panta 1. punkts).

Saskaņā ar Civilkodeksa 9. panta 2. punktu laulības sekas reglamentē laulāto kopīgie valsts tiesību akti laulības noslēgšanas brīdī. Ja šādu kopīgo valsts tiesību aktu nav, jautājumu reglamentē jebkuras puses *lex personalis* vai pastāvīgās dzīvesvietas tiesību akti, kurus abas puses ir izvēlējušās attiecīgā notariāli apstiprinātā aktā pirms laulības noslēgšanas. Ja šāda izvēle nav izdarīta, piemērojami tās valsts tiesību akti, kas ir kopīgā pastāvīgās dzīvesvietas valsts tūlīt pēc laulības noslēgšanas; ja tādas nav, valsts, kurā noslēgta laulība.

Laulāto atšķiršanu un šķiršanos reglamentē Regula (ES) Nr. 1259/2010, ar kuru īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai. Civillikuma 107. panta 1. punktā noteikts, ka laulības atzīšanu par neesošu reglamentē laulības noslēgšanai piemērotie tiesību akti.

Spānijas starptautiskajās privāttiesībās nav uz neprecētiem pāriem attiecināmu tiesību normu (kas principā nozīmē, ka jautājums tiek izspriests pēc analogijas).

Uzturīdzekļu pienākumu reglamentē Hāgas 2007. gada protokols, kas nosaka uzturīdzekļu lietās piemērojamo likumu.

3.6 Laulāto mantiskās attiecības

Laulības sekas reglamentējošie noteikumi (Civilkodeksa 9. panta 2. punkts) aptver gan personiskās tiesiskās sekas, gan mantiskās attiecības. Tādēļ tiek piemērots laulāto laulības noslēgšanas brīdī kopīgais *lex personalis*; ja tāda nav, jebkuras puses *lex personalis* vai tās pastāvīgās dzīvesvietas tiesību akti, kas izvēlēti notariāli apstiprinātā aktā pirms laulības slēgšanas; ja šāda izvēle nav tikusi izdarīta, piemērojami tās valsts tiesību akti, kas ir kopīgā pastāvīgās dzīvesvietas valsts tūlīt pēc laulības noslēgšanas; ja tādas nav, valsts, kurā noslēgta laulība.

Līgumi vai izlīgumi, kas nosaka, groza vai aizstāj laulāto mantiskās attiecības, ir spēkā esoši, ja tie atbilst tiesību aktam, kas reglamentē laulības sekas, vai vienas puses pastāvīgās dzīvesvietas vai valstspiederības tiesību aktam izpildes brīdī (Civilkodeksa 9. panta 3. punkts).

3.7 Testamenti un mantojums

Spānijā tiek piemērotas Regulas (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi tiesību normas. Saskaņā ar šo Regulu tiek piemēroti mirušās personas pastāvīgās dzīvesvietas (viņa nāves brīdī) valsts tiesību akti, izņemot gadījumus, kad mirušais izvēlēties piemērot savas pilsonības valsts tiesību aktus.

Testamentu formu reglamentē 1961. gada Hāgas konvencija.

3.8 Nekustamais īpašums

Saskaņā ar Civilkodeksa 101. panta 1. punktu valdījuma, īpašuma un citas tiesības attiecībā uz nekustamo īpašumu un tā atsavināšanu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā šis īpašums atrodas, šī norma attiecas arī uz kustamo īpašumu. Lai pamatotu vai nodotu tiesības uz precēm tranzītā, uzskata, ka tās atrodas vietā, no kuras tās izsūtīja, ja vien saņēmējs un nosūtītājs nav skaidri vai klusējot vienojušies, ka tās atrodas galamērķa vietā. Uz kuģiem, gaisa kuģiem un dzelzceļa transportlīdzekļiem un visām ar tiem saistītām tiesībām attiecas karoga vai reģistrācijas valsts tiesību akti. Uz automobiļiem un citiem sauszemes transportlīdzekļiem attiecas tās vietas tiesību akti, kur tie atrodas. Vērtspapīru izdošanu reglamentē tās vietas tiesību akti, kur tie ir izdoti.

3.9 Maksātspēja

Lietas, kurām nav piemērojama Padomes 2000. gada 29. maija Regula 1346/2000 par maksātspējas procedūram, reglamentē

2003. gada 9. jūlija Likums Nr. 22/2003 par bankrotu. Likuma 200. pantā noteikts, ka kopumā maksātspējas tiesvedības un to sekas, kā arī šādas

tiesvedības norises un noslēgšanas procedūras, reglamentē Spānijas tiesību akti (2003. gada 9. jūlija Likums 22/2003, kurā grozījumi izdarīti ar Likumu 9 /2015, par steidzamiem pasākumiem maksātnespējas jomā (Valsts oficiālais vēstnesis, 2015. gada 26. maijs)). Likumā par bankrotu ir iekļautas arī starptautisko privāttiesību normas, kas nosaka piemērojamos tiesību aktus dažādām tiesiskajām attiecībām, kas saistītas ar tiesvedību.

Lapa atjaunināta: 08/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.